

ΚΕΝΤΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΣΙΜΙΣΚΗ & ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ ΓΩΝΙΑ ΤΗΛ: 270727-222594

ΑΡΤΑΚΗΣ 12 - Κ. ΤΟΥΜΠΑ ΤΗΛ: 919113-949422

ΕΠΩΝΥΜΟ:.....

ΟΝΟΜΑ:

ΤΜΗΜΑ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΕΚΘΕΣΗ-ΕΚΦΡΑΣΗ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ (20/1/2013)

Η γλώσσα των νέων

Οι νέες ομάδες ηλικίας έχουν πάντοτε την τάση να διαφοροποιούνται με το ντύσιμο, την αισθητική του σώματος, τη συμπεριφορά και τη γλώσσα. Η λεγόμενη γλώσσα των νέων αποτελεί κώδικα εξατομικευτικό της ομάδας ηλικίας, γλωσσική παραλλαγή που διαφοροποιεί τους χρήστες της κατασκευάζοντας συγχρόνως τη συνοχή της ομάδας. Οι αποκλίσεις της γλώσσας των νέων από τη ρυθμισμένη παραλλαγή, οι νεολογισμοί και οι γραμματικές παραβιάσεις εκφράζουν με τη γλώσσα τις αλλαγές στα πρότυπα συμπεριφοράς, τις ιδέες, τις αξίες και τους κανόνες που ρυθμίζουν την επικοινωνία.

Αναφερόμαστε εδώ μόνο στη γλώσσα των μορφωμένων νέων (των φοιτητών), γιατί η γλώσσα άλλων κοινωνικών κατηγοριών νέων θα πρέπει να είναι διαφορετική, αλλά δεν τη γνωρίζουμε καθόλου, ούτε καν από την καθημερινή παρατήρηση της γλωσσικής πράξης, όπως συμβαίνει με τη γλώσσα των φοιτητών. Η γλώσσα των φοιτητών λοιπόν, δηλαδή η γλώσσα μεταξύ φοιτητών (αυτή που χρησιμοποιούν στην επικοινωνία ανάμεσα τους, γιατί στις λοιπές συνθήκες χρησιμοποιούν τη ρυθμισμένη σχολική γλώσσα) παραβιάζει κανόνες του τονισμού, εφευρίσκει νεολογισμούς, δανείζεται τύπους ή εκφράσεις από την αργκό ή δημιουργεί πάνω στο πρότυπο της αργκό. Οι ομιλητές της κάνουν γλωσσικές επιλογές που θεωρούνται χαμηλού κοινωνικού κύρους, χρησιμοποιώντας τες μαζί με επιστημονικούς όρους και αφηρημένες έννοιες. Δηλαδή, οι φοιτητές στην ίδια φράση με τη λαϊκή αποστροφή «ρε», τον ιδιωματικό νεολογισμό «μου τη σπάει», τον λαϊκό νεολογισμό «κουφός» ή «καραφλιάζω» χρησιμοποιούν όρους φιλοσοφικούς ή έννοιες επιστημονικές και παραβιάζουν τον τονισμό της γενικής.

Τα «κορακίστικα» των νέων ειρωνεύονται και αμφισβητούν τις «ελληνικούρες» των δασκάλων τους πολύ αποτελεσματικότερα από ό,τι θα πετύχαινε η ρητή κριτική. Αμφισβητούν επίσης το σεβασμό σε δοσμένες ιεραρχίες και πολλές κοινωνικές αξίες.

Με τους νεολογισμούς, τις ιδιωματικές εκφράσεις και λέξεις μεταδίδουν μηνύματα κοινής ταυτότητας και διάκρισης από τις γενιές του «κατεστημένου», εκφράζουν αμφισβήτηση αρχών και αξιών. Με τις τολμηρές λέξεις και ορισμένους ιδιωματισμούς πετυχαίνουν την καταστροφή της «καθώς πρέπει» ομιλίας, μεταδίδοντας μηνύματα άρνησης της ιεραρχίας, άρνησης σεβασμού, κριτικής αυθάδειας. Με τους νεολογισμούς και τον παρατονισμό της γενικής μεταδίδουν μηνύματα ριζοσπαστικών ιδεών και κοινωνικής αμφισβήτησης. Με ολόκληρη την αλλόλεκτο μεταδίδουν σημαντικά μηνύματα συνοχής και συνενοχής μεταξύ τους, αλληλεγγύης και κοινότητας ιδεών, αλληλοαναγνώρισης στην κοινή άρνηση απέναντι

στις παραδομένες αξίες και αρχές. Η παράλληλη, μαζί με υφολογικά ή άλλα δάνεια από την αργκό, συστηματική χρήση επιστημονικών όρων και αφηρημένων εννοιών δείχνει ότι οι φοιτητές καταφέρνουν να εφεύρουν μια γλώσσα που μεταδίδει τόσα ριζοσπαστικά νοήματα, χωρίς όμως να πάψει να μεταδίδει την κοινωνική διάκριση, που πετυχαίνει η μετάδοση του έμμεσου μηνύματος ότι οι ομιλητές είναι γνώστες της επίσημης γλώσσας.

Η χρήση της γλώσσας από τους νέους **ενοχλεί**, επειδή ακριβώς μεταδίδει **έμμεσα** αλλά **ισχυρά** νοήματα, από αμφισβήτηση έως **αυθάδεια**, και είναι συνηθισμένη παρανόηση να κρίνεται σαν «λαθεμένη», «φτωχή» ή «κακής ποιότητας». Την άρνηση αξιών, την παραβίαση απαγορεύσεων, την επιθετικότητα, την καταστροφή της «**καθώς πρέπει**» ομιλίας συχνά οι τυχαίοι ακροατές (και όχι συνομιλητές δέκτες συνήθως) την ακούνε σαν γλωσσική **καταστροφή**, ενώ είναι γλωσσική δημιουργικότητα. Ενοχλούνται από τα νοήματα που λανθάνουν στη μορφή της και νομίζουν ότι φταίει η μορφή. Το αίτημα ωστόσο της «διόρθωσης» που λανθάνει στην κριτική της «λαθεμένης» ή «φτωχής» και «υποβαθμισμένης» γλώσσας των νέων είναι όχι γλωσσικό αλλά κοινωνικό. **Η επιδίωξη** (συνειδητή ή όχι), που λανθάνει σε αυτή την κριτική, **είναι να μιλούν οι νέοι σε όλες τις συνθήκες επικοινωνίας μια γλώσσα κανονιστικότερη που θα διορθώσει την αθέμιτη κοινωνική τους συμπεριφορά.**

Άννα Φραγκουδάκη, *Γλώσσα και Ιδεολογία*, Εκδόσεις Οδυσσέας, Αθήνα 1997. (απόσπασμα)

Ερωτήσεις

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις.

(25 μονάδες)

B1. «*Η επιδίωξη είναι να μιλούν οι νέοι σε όλες τις συνθήκες επικοινωνίας μια γλώσσα κανονιστικότερη που θα διορθώσει την αθέμιτη κοινωνική τους συμπεριφορά.*» Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο την παραπάνω φράση με τη μέθοδο της αιτιολόγησης (80-100 λέξεις).

(10 μονάδες)

B2. α) Να γράψετε ένα συνώνυμο κι ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της τελευταίας παραγράφου:

ενοχλεί, έμμεσα, ισχυρά, αυθάδεια, «καθώς πρέπει», καταστροφή

(10 μονάδες)

β) Να γράψετε τα συνθετικά των παρακάτω λέξεων και ένα ομόρριζο επίθετο από την καθεμιά:

συνοχή, αποκλίσεις, επικοινωνία, παρατήρηση, εφευρίσκει, μεταδίδουν

(10 μονάδες)

γ) Να δικαιολογήσετε τη χρήση των παρενθέσεων και των εισαγωγικών στην παράγραφο «**Αναφερόμαστε εδώ μόνο...τον τονισμό της γενικής**».

(5 μονάδες)

Γ. Να αποδείξετε σ' ένα κείμενο 400-500 λέξεων τη θέση της Φραγκουδάκη ότι ο ιδιαίτερος γλωσσικός κώδικας των νέων είναι δείγμα δημιουργίας.

(40 μονάδες)